

L'AVENÇADA

SETMANARI RADICAL-NACIONALISTA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

CARRER DE TRES-LLITS, 3

LA CORRESPONDÈNCIA, AL DIRECTOR

Número, 5 cèntims

ELS TREBALLS ES PUBLIQUEN BAIX
L'EXCLUSIVA RESPONSABILITAT DE
LLURS AUTORS. NO'S TORNEN ELS
ORIGINALS.

ANY I

BARCELONA, 15 DE MAIG DE 1915

NÚM. II

La democràcia i l'ensenyança catalana

L'escola és, sense cap mena de dubte, el fogar més formidable de les promocions d'hommes lliures i patriotes. Certament que en la família es forma ja el caràcter, però a l'escola es fortifica, es nodreix, es rectifica també. En l'escola primària no solament s'aprenen aquelles nocions precises per al viure social, sinó que ella aclareix l'intel·ligència, enrobustint-la, forjant tota una educació essencialíssima.

La base indispensable de les democràcies deuria ser l'escola, entenent aquesta en el seu sentit més extens. Més que'ls verbalismes de mítings, les retòriques i els lirismes que sovint pertorben el normal funcionament, el normal avençar de la societat, deuen atendre's a l'obra, elicax per excel·lència, de l'institució primària. Els partits democràtics deuen basar la seva existència en una àmplia i forta organització escolar que combati de soca-arrel l'analfabetisme, fins a reduir-lo, fins a fer-lo desaparèixer. És clar que això no és una obra fàcil, però és d'una transcendència enorme.

A Barcelona cal fer molt en aquest sentit. L'ensenyança és pobre i deficient, malgrat els esforços lloables del magisteri públic. Es lluita amb la pobresa de locals, amb la manca d'una sistemàtica organització, amb la poca estabilitat dels alumnes en una mateixa escola, ocasionada aquella per les necessitats familiars i també per la deixadesa dels pares. Manquen escoles i en manquen de bones, perquè així també es logria competir aventajosament amb l'ensenyança menada pels religiosos, els quals, disposant de grans medis, adopten en l'escola una positura de secta que no s'avé amb els ideals moderns que sostenim, i són la base del viure que s'apropa.

Aquesta obra escolar, regeneradora, aquesta obra plena de majestuosa ciutadania, és tant urgent que'l municipi barceloní deuria emprendre-la tot seguit a la nostra ciutat, ja que amb l'Estat cal comptar-hi poc o gens. Seria aquest accionar el més excel·lent dels partits democràtics, i constituiria un triomf esplendorós i d'alta feconditat la persecució afanyosa i entenedida de tal grandios programa.

He titulat aquest article «La democràcia i l'ensenyança catalana» volent significar que aquella no podia subsistir sense l'altra; que tenia una relació íntima amb l'ensenyança catalana. Perquè l'obra democràtica exigeix garanties, clama efectivitat, i l'efectivitat no cal cercar-la per medi de procediments abstractes i apriorístics. Cal que a Catalunya l'ensenyança es dongui en català, perquè d'altra manera l'instrucció es dona a mitges.

No fa molts dies que un mestre públic demanava això des d'un periòdic professional. I no és un mestre sol qui ho diu, sinó tot el magisteri oficial de Catalunya, el qual, reunit en congrés, ho té acordat, que l'ensenyança sigui catalana, y és clar que això no significa pas exclusió d'altres idiomes. Escoles íntegrament catalanes i sostingudes per nacionalistes hi ha a Barcelona i a Catalunya que ensenyen el castellà i altres idiomes. Això és clar, com ho és el que l'escola per a ser tal escola, per a ser fructífera, deuen ser catalana.

Això és lo que imposen els mètodes pedagògics moderns que ningú pot negar. Tal condició de l'escola exigeix l'ensenyança de l'idioma propi, de l'història, de totes les manifestacions del poble on resideix. Al noi—es diu—cal ensenyar-li lo més aprop, lo que més li pertany, lo que més li interessa; i es pot afegir: que cal ensenyar-li no solament en virtut d'una metodologia, sinó perquè així i solament així esdevindrà un bon ciutadà, un home conscient, un element digne d'ell mateix. Una gran vergonya constitueix el que hi hagi catalans que no sàpiguen l'idioma propi i creguin que *Don Pelayo*, per exemple, és un personatge de la història del seu poble, mentre no saben qui és en Fivaller o en Fontanella!

A Catalunya no hi és possible altra escola que l'escola de base catalana. Les escoles avui encara establertes a base de tot lo castellà, a més de que són un obstacle per a la marxa normal de l'ensenyança, representen una invasió, un adormiment de les nostres energies, un despreci dels nostres gloriosos i benaimats atributs.

I la democràcia que exigeix efectivitat, que exigeix lliure funcionament per a avençar sempre, no pot adoptar unaensenyança entorpidora. La democràcia vol la formació de models ciutadans a l'escola, de ciutadans que s'amarin, que sentin la vida del seu poble, per evolucionar-lo amb glòria seva i de la humanitat tota. La democràcia vol la sobirania del poble, i la sobirania no s'obté més que fent funcionar tot l'organisme conforme és, amb aquella virtualitat que feconda noves activitats i crea nous orguens i crea benestar. La sobirania, que és democràcia, és normal funcionar de tot el poble, i funciona anormalment, o sigui regressivament, aquella democràcia que no crea l'escola ben plena de la seva vida; a Catalunya, ben catalana.

F. CULÍ Y VERDAGUER

Lliçó de nacionalisme

Nostre estimat amic en Josep Aladern ha publicat amb aquest mateix títol un bell article en *El Poble Català*, del qual en reproduïm els fragments que van a continuació, puix creiem, com l'amic Aladern, que «lluny de limitar les fronteres del català, deuen tendir a eixamplar-les».

Això si que és fer feina pràctica de nacionalisme. Tot lo demés seràn paraules, paraules, paraules...

«Va durar un bell temps en que els Jocs Florals de Barcelona venien a ésser de fet els Jocs Florals de la Corona Aragonesa, o quan menys de la nacionalitat catalana, car en ells s'hi demanaven composicions escrites en llenguatge del Principat, de València, de Mallorca, del Rosselló i fins de l'Alguer, encara que potser per un oblit res s'hi digués del de la Vall d'Aràn. Ara no, ara les coses van per altre camí, bufen diferents vents, i les composicions que's premien als Jocs Florals ni pot dir-se que siguin escrites en llenguatge del Principat tan solament, sinó exclusivament barcelonines. Ni l'Empordà, ni la plana de Vich, ni el Camp de Tarragona ja les coneixen.

«Lluny de limitar les fronteres del català deuen, doncs, tendir a eixamplar-les, i ara que estem en plena època de reconstitució deuen procurar reunir tots els materials que'ns siguin possibles, com més millor, que com més n'hi hagi més gran podrem fer l'edifici, més rica serà la llengua.

«Qui ha fet la llengua catalana del Renaixement sinó el mallorquí Aguiló, el vigatà Verdaguier, el tarragoní Oller, l'empordanesa Català, el cerdà Bosch de la Trinxeria i els estols que'ls seguiren o precediren?

«No és hora encara de tancar la porta als elements forans, que avui, amb cert menyspreu, se'n diuen ruralistes, car hi ha encara immensos elements constructius per acoblar. Les platges, els camps i les muntanyes de Catalunya guarden encara immensos tresors lexicogràfics per a unir al patrimoni comú.

«No hi ha dubte que un d'aquests tresors més importants es troba en les isolades contrades dels Pirineus, tant en els de la vessant espanyola com en la francesa. Per via d'exemple citaré dos mots. El rossellonès diu *descofat* i *esmanegal*, mots que manquen en nostre llenguatge català. Per expressar aquestes idees que ells expressen amb un sol adjectiu, nosaltres tenim de fer una llarga frase dient: *sense res al cap i en mànecues de camisa*. I com aquests, quants milers de mots no podríem tro-